

Za vyšší úroveň připravenosti velitelů a štábů a kvalitní plnění úkolů polního výcviku

XVI. sjezd Komunistické strany Československa věnoval pozornost i ozbrojeným silám Československé socialistické republiky. Z dokumentů sjezdu jednoznačně vyplývá, že další upevňování a zvyšování obranyschopnosti státu patří mezi nejdůležitější úkoly celé naší společnosti. Sjezd stanovil: "... nadále budovat Československou lidovou armádu jako nedílnou součást ozbrojených sil členských států — účastníků Varšavské smlouvy, jako armádu vysoce moderní, bezmezně oddanou straně a lidu, schopnou společně se Sovětskou armádou a armádami ostatních států Varšavské smlouvy uchránit mír a vymoženosti socialismu." Ze sjezdové linie důsledně vycházíme při stanovení základních opatření v přípravě velitelů, štábů a vojsk ve výcvikovém roce 1983—1984.

Správnost a nutnost plnění tohoto nejdůležitějšího úkolu celé naší společnosti podtrhuje současná složitá mezinárodní situace, kdy agresivní blok NATO se snaží znovu prosazovat závody ve zbrojení a dosáhnout strategické převahy nad členskými státy Varšavské smlouvy. Tato složitá situace vyžaduje od všech příslušníků ozbrojených sil neustále zvyšovat bdělost, zabezpečovat stálou bojovou pohotovost, upevňovat morálně politický stav a dosáhnout takové úrovně profesionální bojové připravenosti velitelů, příslušníků štábů a vojsk, která by v kterékoliv okamžiku spolehlivě zabezpečovala obranu socialistického společenství.

Profesionální bojová připravenost vojsk představuje schopnost velitelů, příslušníků štábů, jednotek, útvarů a svazků k úspěšnému splnění stanovených bojových úkolů v jakékoli situaci. Tuto podmiňuje vysoká bdělost, ideová pevnost a osobní odborná připravenost každého příslušníka armády. Udržení vysoké profesionální bojové připravenosti vojsk je rozsáhlý proces, který přímo souvisí s promyšleným, pevným a cílevědomým systémem velení, s všestrannou přípravou kádrů, s účinnými formami a metodami bojové a politické přípravy, s vysokou kázní, pořadovostí a organizovaností života vojsk podle základních řádů, s technickou a materiální vybaveností vojsk a s dosahovanými výsledky v přípravě velitelů, štábů a vojsk. Tento proces zahrnuje všechny stránky života

vojsk, probíhá nepřetržitě v různých konkrétních podmínkách a není nikdy ukončen. Stále je třeba hledat nové způsoby, formy a metody jeho zabezpečování a zkvalitňování.

V této souvislosti zvyšování úrovně bojového výcviku vojsk a vojenského umění velitelů a štábů považujeme za nejdůležitější podmínku růstu bojeschopnosti svazků a útvarů. Polní výcvik musí probíhat za složité situace ve dne i v noci za použití klasických bojových prostředků i zbraní hromadného ničení.

Jedním z předpokladů růstu celkové bojeschopnosti vojsk je **vysoká a všestranná úroveň připravenosti velitelského sboru**. Zde platí jednoznačně zásada, že učit podřízené může jen ten, kdo je sám teoreticky na výši, zná problematiku výcviku a má dostatek praktických zkušeností. Tento požadavek při organizaci polního výcviku vystupuje do popředí zejména u těch velitelů, kteří bezprostředně výcvik vedou nebo kontrolují. Jejich přípravu zaměříme na zvyšování teoretických znalostí, praktických návyků, metodických schopností a umění uplatňovat cílevědomý tvůrčí přístup ve výchově a výcviku podřízených. Osvojování si nejnovějších poznatků vědy a techniky, soustavné studium nejnovějších poznatků organizace a taktiky vlastních vojsk i nepřítelů, prohlubování odborných znalostí, zvyšování metodické připravenosti, hledání nových a účinnějších metod v přípravě podřízených musí stát v popředí každodenní činnosti velitelů a příslušníků štábů všech velitelských stupňů.

Dalším předpokladem růstu celkové bojeschopnosti vojsk je, abychom se v bojové přípravě zaměřili na **správnou organizaci a uskutečňování praktického polního výcviku vojsk** v podmínkách maximálně se přibližujících skutečnému boji. Hlavní úsilí musíme soustředit na zvyšování kvality a efektivnosti výcviku, na přípravu svazků a útvarů k vedení aktivní bojové činnosti se silným a technicky vybaveným nepřítelem. Veškerou činnost vojsk procvičovat v podmínkách intenzivní činnosti nepřátelského letectva a radioelektronického rušení nepřítelem. Svazky a útvary připravovat k vedení rozhodné a vysoce manévrové činnosti, k prolamování obrany nepřítele v krátkých lhůtách, k činnosti v operačních manévrovacích skupinách a k plnění úkolů v přepadových odřadech. Důsledně procvičovat vedení boje v noci, včetně cvičení s bojovou střelbou, zabezpečování bojové činnosti a dovedný přechod z denní bojové činnosti na noční. Pozornost věnovat vedení bojové činnosti v horském a zalesněném terénu, organizaci a vedení obranného boje.

Kvalitní splnění uvedených požadavků na růst celkové bojeschopnosti vojsk vyžaduje, abychom v celém systému přípravy vojsk správně pochopili a prosazovali zásadu, že **taktická příprava je základem polního výcviku** a že jí musíme podřídit výcvik v ostatních předmětech bojové přípravy. To znamená, že úkoly polního výcviku, zejména při taktických cvičeních, musíme plnit komplexně. Při všech cvičeních musíme společně s úkoly taktické přípravy procvičovat a plnit úkoly vedení aktivního a nepřetržitého průzkumu, překonávání zamořených pásem, zátarasů a překážek, organizace ochrany proti účinkům zbraní hromadného ničení použitých nepřítelem, střelecké přípravy, řízení bojových vozidel, odborné přípravy, materiálního a technického zabezpečení. Taktická cvičení musí být náročná, s komplexní tematikou, musíme při nich procvičovat těsnou součinnost při organizaci i v průběhu vedení bojové činnosti. Úkoly musíme plnit ve všech druzích boje, ve dne i v noci, v různých terénních i povětrnostních podmínkách. Zejména při taktických cvičeních s bojovou střelbou musíme klást důraz na pečlivou organizaci součinnosti a řízení bojové činnosti.

Důležitým předpokladem růstu celkové bojeschopnosti vojsk je rovněž **důsledné plnění programů bojové přípravy**, a to v plném rozsahu. Především je třeba plně respektovat stanovené zásady pro organizaci bojové přípravy a metodické pokyny pro jednotlivé předměty. Jakékoliv narušení metodické posloupnosti ve výcviku, nedodržení zásady postupu od jednoduchého ke složitějšímu, nekomplexnost ve výcviku a nedostatky v jeho

materiálním a technickém zabezpečení podstatně snižuje kvalitu dosahovaných výsledků.

Mimofádnou pozornost v polním výcviku vojsk si zasluhuje příprava **operačních manévrovacích skupin**. Je tomu tak proto, že tyto jsou schopny s využitím úspěchu hlavních sil rychle proniknout do operační hloubky a vytvořit vysoce aktivní frontu hluboko v týlu nepřítele. Vzhledem k tomu, že operační manévrovací skupiny budou plnit úkoly ve značném odtržení od hlavních sil, musí být pro tento účel dostatečně silné a pohyblivé, aby mohly poskytnout i účinnou pomoc vojskům vedoucím čelní úder.

K nejdůležitějším úkolům operačních manévrovacích skupin patří ničení prostředků jaderného napadení v nepřátelském týlu, včetně prostředků přísunu jaderné munice. Můžeme jim stanovit úkol vést boj se zálohami nepřítele, které budou proti nim vyslány, s cílem vázat je v určitém prostoru, rozdrtit je a nedovolit jim splnit plánované úkoly. Operační manévrovací skupiny rovněž mohou přehrazovat osy ústupu hlavních sil nepřítele, vést úder do boku a týlu nepřátelských uskupení působících proti hlavním silám, mohou plnit úkoly spojené s dokončením obklíčení nepřátelských uskupení, s obsazením letišť, zásobovacích základen a jiných důležitých objektů. Mohou mít i za úkol ovládnout důležité čáry a objekty v týlu nepřítele (především na velkých vodních překážkách), dezorganizovat velení vojskům a narušit organizovanou činnost týlu nepřítele.

K plnění těchto úkolů musí mít vysokou údernou a palebnou sílu, musí být vysoce mobilní, a to na zemi i ve vzduchu. K zabezpečení vysoké pohyblivosti je výhodné do sestavy operačních manévrovacích skupin včleňovat vojska vyzbrojená nejnovějšími typy bojové techniky, zvláště tanky a bojovými vozidly pěchoty. Totéž bereme v úvahu při jejich posilování dělostřelectvem a ostatními druhy vojsk.

Další skuteností, ke které musíme přihlížet při přípravě svazků a útvarů k plnění úkolů v operačních manévrovacích skupinách, je, že tyto musí být vysoce samostatné, protože budou působit v hloubce v odtržení od hlavních sil a jejich činnost bude často narušena a ztížena zničenými komunikacemi. Vysokou samostatnost operačních manévrovacích skupin zabezpečuje též správný přísun materiálu. Zásobování materiálem bude probíhat převážně vzduchem, což bude úkol velmi obtížný, který si vyžádá značné množství sil a prostředků.

Velké úsilí si vyžádá zabezpečení pevného a nepřetržitého velení a řízení bojové činnosti operační manévrovací skupiny v celém průběhu plnění stanoveného úkolu. Pevnosti a nepřetržitosti velení operační manévrovací skupině dosáhneme i zabezpečováním její vysoké odolnosti při plnění samostatných úkolů v operační hloubce, především proti úderům ze vzduchu a proti jaderným úderům. Řešení této otázky vyžaduje velkou péči. Vysokou odolnost operační manévrovací skupiny můžeme zabezpečit přidělením většího počtu prostředků protivzdušné obrany.

Rozhodující úlohu v činnosti operačních manévrovacích skupin hraje rychlost a moment překvapení. Platí to jak při přesunech z jednoho prostoru do druhého, tak i při přechodu od plnění jednoho úkolu ke druhému. Velice důležitou úlohu v tomto směru sehrává přesné sladění bojové činnosti, organizace součinnosti s raketovým vojskem, letectvem, vzdušnými výsadky, přepadovými odřady a se sousedními manévrovacími skupinami, které působí do celé hloubky operace.

V současné době nabývají na významu **samostatné přepadové odřady**, které jsou předurčeny k plnění dílčích úkolů, budou často tvořit zvláštní prvek operační manévrovací skupiny a po splnění úkolu se vrátí do sestavy hlavních sil skupiny. Dochází tedy k tomu, že operační manévrovací skupina (která působí na určitém stanoveném směru) činností těchto odřadů v některých obdobích prakticky působí v celém pásmu armády nebo frontu. K tomu musíme přihlídnout při řešení otázek jejich zabezpečení, PVO a podpory.

Celkově chci zdůraznit, že soudobé manévrovací skupiny mají značně větší možnosti samostatně plnit bojové úkoly v operační hloubce, než tomu bylo doposud. Je to dáno především tím, že jsou mnohem pohyblivější, mají ve své sestavě výsadkové přepadové odřady a vlastní letectvo, které bude zabezpečovat jejich nepřetržitou podporu po celou dobu činnosti v operační hloubce. Proto i charakter jejich činnosti bude více manévrový a budou schopné plnit náročnější úkoly z hlediska ovládnutí a zničení vybraných objektů v sestavě nepřítele.

Bojová činnost v noci, v horském a zalesněném terénu bude též důležitým úkolem v bojové přípravě velitelů, štábů a vojsk. Proto máme za úkol: „Zvýšit úroveň přípravy vojsk k vedení boje v noci a v horách. Usilovat o to, aby tato činnost byla vedena aktivně a nepřetržitě. Důsledně procvičovat vedení boje v noci včetně cvičení s bojovou střelbou, zabezpečování bojové činnosti a dovedný přechod z denní bojové činnosti na noční. Učit vojska vedení bojové činnosti v horském a zalesněném terénu s využitím obcházejících a přepadových odřadů a taktických vzdušných výsadků.“

Nutnost **vedení noční bojové činnosti** vyplývá z požadavku zabezpečení nepřetržitosti boje ve vysokém tempu až do splnění stanoveného úkolu. Přitom je třeba vidět, že palebná síla a účinnost soudobé bojové techniky jsou do určité míry limitovány možnostmi pozorování bojiště a řízení palby i při použití přístrojů pro vidění v noci. Obvykle se snižuje palebná účinnost zbraní, narůstá spotřeba munice a pohonných hmot. Zvyšují se požadavky na fyzické a psychické schopnosti člověka, vyčerpání vojsk a opotřebení techniky. Střídání dne a noci již neznámá vedení boje ve dne a jeho přípravu, odpocinek a doplňování záloh organizovat v noci. Neplatí zásada zahajování bojových akcí za úsvitu a jejich ukončování s příchodem soumraku.

S přihlédnutím ke kvalitnímu zvyšování technických prostředků pro vedení bojové činnosti v noci musíme hledat a zavádět do přípravy velitelů a štábů a do výcviku vojsk nové formy a metody, které by plně odpovídaly soudobým požadavkům na vedení boje v noci a za snížené viditelnosti. Při uplatňování nových požadavků plně vycházíme z toho, že vedení bojové činnosti v noci vyplývá z hlavní zásady dosáhnout nepřetržitosti bojové činnosti a splnění úkolu bez přerušení boje. Důsledná znalost negativních i pozitivních skutečností bojové činnosti v noci, jakož i vysoká organizační, palebná a manévrovací schopnost vojsk jsou nezbytnou podmínkou pro vyloučení záporného vlivu nočních podmínek. Docenit je třeba to, že při využití přístrojů pro vidění v noci palebné prostředky jednotek a útvarů neztrácejí na významu a účinnosti, ale že budou pouze ztíženy možnostmi pozorování a řízení palby. Využívání prostředků pro vidění v noci, radiolokačních přístrojů a prostředků pro osvětlování bojiště sice v plné míře nevylučuje negativní vliv na noční bojovou činnost, ale podstatně ji omezuje. V podmínkách omezené viditelnosti v noci můžeme v plné míře využít vlivu terénu na bojovou činnost, i když se částečně zmenšuje míra jeho vlivu jako faktoru maskování. Noc a podmínky omezené viditelnosti nemusí být hlavní příčinou omezování cílů bojové činnosti a obahu bojových úkolů vojsk.

Při soudobých bojových možnostech svazků a útvarů vést nepřetržitě bojovou činnost několik dnů a nocí narůstá nebyvale požadavek součinnosti palby, pohybu a manévru vojsk a podpora boje zejména letectvem a bojovými vrtulníky. Význam přesné součinnosti je dán složitostí organizačních struktur vojsk a orgánů velení, složitostí soudobého boje a vzájemné závislosti působících zbraní a jednotlivých systémů.

Při vedení útočné bojové činnosti je stále složitější dosáhnout překvapení nad nepřítelem, neboť jeho průzkumné prostředky umožňují kontrolovat přístupy k obraně v širokém pásmu a do značné hloubky. Dále je to jeho letectvo, které vede průzkum bojiště do taktické i operační hloubky. Přesto však v nočních podmínkách a při omeze-

né viditelnosti jsou ve výhodnější situaci vojska, která útočí, protože na jejich straně je iniciativa a záměr určovat způsob vedení boje.

V obraně jsou vojska schopna vytvořit na důležitých směrech před předním okrajem souvislý pás průzkumu a sledování bojiště a nepřetržitě střežit otevřené úseky terénu. Zrychlilo se a upřesnilo určování souřadnic cílů a zvýšila se přesnost palby. Snadněji můžeme zjistit jakýkoliv pohyb vojsk. Zejména v obraně je nutné respektovat skutečnost, že noční bojová činnost určuje zvláštnosti bojového uskupení vojsk. Jednou z těchto zvláštností je značná samostatnost každého prvku uskupení vojsk v obraně, ale s omezenými možnostmi jeho zabezpečení.

Výsledky bojové činnosti vojsk v noci do značné míry závisí na pečlivém a podrobném plánování a organizování této činnosti, na rychlé přípravě vojsk, jejich neočekávaném zasazení do boje z hlediska místa i času a na účinném využití všech prostředků, které jsou pro noční bojovou činnost k dispozici. Základní podmínkou dosažení úspěchu při vedení bojové činnosti v noci je pečlivá příprava vojsk a jejich všestranné zabezpečení. Tato příprava spočívá především v přípravě velitelů, příslušníků štábů a vojáků k plnění konkrétních úkolů. Přesně musíme stanovit nejúčelnější bojové uskupení a určit podrobně způsob vzájemné součinnosti všech druhů vojsk. Důraz klademe na přesné vedení a využití palby a osvětlování bojiště. V rámci příprav vojsk pro činnost v nočních podmínkách a za omezené viditelnosti musíme v první řadě procvičit vedení průzkumu, bezchybné orientace, zvláštnosti útoku a obrany v různorodém terénu, využívání terénu, účinné vedení palby, vedení rychlého manévru, organizaci všestranného zabezpečení a správné využití přístrojů pro vidění v noci.

Při organizaci a vedení bojové činnosti **v horském a zalesněném terénu** je třeba respektovat řadu zvláštností. Jde zejména o to, že na bojovou činnost v horách má podstatný vliv velká členitost terénu, omezený počet cest a tím i ztížené možnosti pohybu a manévru jednotek a bojové techniky. Ztížen je provoz rádiových stanic, velení a zabezpečování bojové činnosti vojsk.

Zvláštnosti vedení bojové činnosti v horách mají vliv na vytvoření bojové sestavy. K dosažení a udržení vysokého tempa útoku, k obsazení důležitých výšin, průsmyků, silničních uzlů, objektů, k překonání vodních i jiných překážek musí být jednotky a útvary speciálně připravovány. Současné požadavky a zvláštnosti vedení boje v horském a zalesněném terénu vyžadují i nový přístup k rozvíjení taktických zásad.

Dosavadní zkušenosti z taktických cvičení potvrzují, že bojová činnost v horském terénu se povede převážně na samostatných směrech, a to pluky, prapory, rotami a mnohdy i četami. V řadě případů samostatná iniciativní činnost velitelů malých jednotek značnou měrou rozhodovala o úspěchu boje v horském terénu. To vyžaduje, abychom v bojové přípravě věnovali větší pozornost zvyšování úrovně připravenosti příslušníků velitelského sboru. Je třeba učit je samostatnosti, rozhodnosti, iniciativě a náročnému velení. Od velitelů vyžadovat nešablonovitě vytváření bojové sestavy, tvůrčí využití podmínek i ostatních vlivů situace, dovedné manévrování, udržování těsné součinnosti motostřeleckých a tankových jednotek s jednotkami druhů vojsk i služeb. Zvýšenou pozornost musí velitelé zaměřit na vedení průzkumu na bocích, na zvyšování počtu pozorovatelů a jejich rozmístění do hloubky a do výšky. V přípravě motostřeleckých a tankových jednotek a jednotek druhů vojsk k plnění společných úkolů v horském terénu je vhodné procvičovat některé otázky společně s cílem získat hlubší zkušenosti z uskutečňování manévru, využívání zbraní a bojové techniky.

Některé nové požadavky klademe na jednotlivé druhy vojsk. V útoku i v obraně bude vhodné, aby část dělostřelectva působila v sestavě prvosledových praporů a někdy i rot. Při sjednocování úsilí letectva a dělostřelectva hlavní pozornost soustředíme na spolehlivé ničení nepřítele údery letectva v těch prostorech, kde je ztíženo nebo zcela vy-

loučeno použití dělostřelectva. Zvyšuje se význam všestranného zabezpečení bojové činnosti, především průzkumu, zajištění boků a odtařování směrů útoku. Zvyšují se nároky na přípravu specialistů jednotlivých druhů vojsk, zejména řidičů a spojařů, neboť vlivem horského terénu vznikají těžkosti v úsilí o udržení stálého spojení a zabezpečování pevného velení. V týlové oblasti věnujeme pozornost zejména zásobování vodou z místních zdrojů, samostatné přípravě stravy, otázkám hygieny a první pomoci.

Vzhledem ke zvláštnostem vedení boje v horách nabývají na významu **obcházecí odřady** organizované z motostřeleckých jednotek. Zkušenosti ze cvičení ukazují, že obcházecí odřady můžeme vytvářet na všech stupních od roty až po svazek, a to v období příprav útočného boje nebo podle vzniklé situace v jeho průběhu.

Před zahájením útoku vchází obcházecí odřad do boje skrytým pronikáním mezerami nepřátelské sestavy v noci nebo ve dne při snížené viditelnosti. V průběhu vedení bojové činnosti mohou obcházecí odřady obcházet obranu nepřítele a útočit do jeho boku nebo týlu. Obcházecí odřad může úkol plnit buď samostatně nebo v součinnosti s jinými obcházecími odřady, se vzdušnými výsadbami i s vojsky útočícími čelně. Ve všech uvedených případech musí být mezi jednotkami, které plní společný úkol, organizována podrobná a důsledná součinnost. Pro rychlé a překvapivé dopravení obcházecích odřadů do prostorů, v nichž mají úkol plnit, se dobře osvědčuje využívání vrtulníků. Proto je správný požadavek, aby jednotky zařazené do obcházecích odřadů byly kdykoliv připraveny nastoupit do vrtulníků a uskutečnit taktický vzdušný výsadek.

Při zdokonalování svazků a útvarů k plnění úkolů v operačních manévrovacích skupinách, případových odřadech a k vedení bojové činnosti v noci, v horském a zalesněném terénu nesmíme zapomínat na ostatní druhy vedení bojové činnosti a podle konkrétní situace je připravovat.

Při zabezpečování celkového růstu bojeschopnosti vojsk sehrává důležitou úlohu **vyšoká organizovanost a kázeň**, přesné plnění denního řádu, efektivní využívání doby stanovené na výcvik a odpoledního zaměstnání k přípravě velitelů i jednotek. Úsilí za vysokou organizovanost výcviku a jeho všestranné zabezpečení je velmi aktuální a vyžaduje všestrannou podporu.

Je rovněž třeba plně brát v úvahu, že neustále vzrůstá úloha **učební a výcvikové základny**, na jejíž budování a modernizaci jsou vynakládány značné prostředky. Je však třeba dosáhnout toho, aby moderní výcviková zařízení, včetně trenažérů a simulačních prostředků, byla intenzivně, efektivně a účelně využívána tak, aby se stala nezbytnou potřebou a součástí metodiky výcviku.

Zkušenosti a poznatky ze zabezpečování růstu bojeschopnosti vojsk ukazují, že požadavky na výchovu a výcvik svazků a útvarů jsou stále náročnější a složitější. Naplnění těchto požadavků vyžaduje, abychom výcvik cílevědomě organizovali a účelně a efektivně uskutečňovali. Přitom hraje důležitou roli obětavá a poctivá práce velitelů, příslušníků štábů a politických pracovníků, při dalším prohloubení vedoucí úlohy strany a zvýšení vlivu stranických organizací na všechny stránky života vojsk. Využijeme-li zkušeností sovětských soudruhů, které jsou v praxi prověřené, vytvoříme-li podmínky pro splnění úkolů v konkrétních podmínkách každého útvaru a přistoupíme-li s plnou odpovědností k důslednému plnění úkolů stanovených rozkazem ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA v novém výcvikovém roce, bude tento rok dalším krokem k upevnění bojeschopnosti vojsk.